

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobkyně: **HAMRENERGY s.r.o.**, IČ 28691237, se sídlem Břevniště 34, Hamr na Jezeře, zast. JUDr. Jakubem Hájkem, Ph.D., advokátem, se sídlem Václavské náměstí 832/19, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, Masarykova 427/31, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 8. 1. 2015, č. j. 59 Af 8/2014 - 155,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaný rozhodnutím ze dne 29. 11. 2013, č. j. 29883/13/5000-14203-711217, zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Finančního úřadu pro Liberecký kraj ze dne 19. 6. 2013, č. j. 796890/13/2602-24802-505713, a rozhodnutí ze dne 19. 6. 2013, č. j. 796926/13/2602-24802-505713, jimiž bylo zastaveno řízení o žádostech žalobkyně o posečkání ve věcech odvodu za elektřinu ze slunečního záření ve smyslu § 7a zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012.

V odůvodnění rozhodnutí žalovaný uvedl, že poplatníkem odvodu je výrobce elektřiny, avšak povinnost odvést finančnímu úřadu odvod má plátce - provozovatel přenosové soustavy. Primárně je oprávněn k podání žádosti plátce odvodu, nikoli poplatník, který musí pouze strpět sražení odvodu či jeho výběr ze strany plátce.

Posečkání s úhradou daně představuje modifikaci uhrazovací povinnosti ve vztahu mezi plátcem a finančním úřadem a možnost žádat o modifikaci náleží výlučně plátcovi, nikoli poplatníkovi. Orgány finanční správy nemají žádné prostředky, jak přimět plátce ke změně metody srážky na metodu výběru. Řízení o žádosti o posečkání podané poplatníkem finanční úřad v souladu s § 106 odst. 1 písm. b) zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“), zastavil, přičemž se nezabýval meritorním projednáním otázky rdousícího efektu odvodu. Finanční úřad dostatečně vysvětlil důvody zastavení řízení, a proto se žalovaný neztotožnil s námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí o žádostech.

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozsudkem ze dne 8. 1. 2015, č. j. 59 Af 8/2014 - 155, žalobu proti uvedenému rozhodnutí o odvoláních zamítl. V odůvodnění rozsudku konstatoval, že žádost o posečkání odvodu hrazeného metodou srážky podaná poplatníkem podle § 156 odst. 1 písm. a) a c) daňového řádu, je právně nepřípustná, a proto finanční úřad řízení o žádostech zastavil v souladu s § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu. Orgány finanční správy nepochybily, pokud se nezabývaly namítaným rdousícím efektem odvodu a neprováděly za tímto účelem dokazování znaleckým posudkem předloženým žalobkyní. Krajský soud se rovněž nezabýval věcně konkrétními dopady odvodu za srpen a září 2012 do majetkové sféry žalobkyně a zdůraznil, že předmětem jeho přezkumu bylo naplnění podmínek pro zastavení řízení. Nebyl ani oprávněn zabývat se zákonností postupů finančního úřadu a žalovaného o stížnostech žalobkyně podle § 237 odst. 3 daňového řádu, jelikož tyto stížnosti byly podrobeny soudní kontrole v samostatných soudních řízeních. Důvodem pro zrušení rozhodnutí žalovaného nemůže být ani skutečnost, že dosud nebylo vydáno rozhodnutí ministra financí o prominutí daně ve smyslu § 260 daňového řádu.

Proti rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včasnou kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). V ní namítla, že se žalovaný ani finanční úřad nezabývali jednotlivými skutečnostmi a námitkami vztahujícími se k zásahům odvodu do majetkové sféry stěžovatelky. Dále vytkla orgánům finanční správy, že nepovolily posečkání s úhradou, přestože tak měly učinit z moci úřední. V důsledku jednání orgánů finanční správy mělo dojít k protiústavnímu zásahu do majetkové sféry stěžovatelky. Stěžovatelka uvedené dovodila z postupu orgánů finanční správy, který měl být v rozporu se závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, podle něhož mají být orgány finanční správy zavázány k zajištění přístupu k institutu posečkání s odvodem. Soud měl nesprávně posoudit přípustnost žádosti o posečkání, když aproboval závěry žalovaného o zjevné právní nepřípustnosti žádosti stěžovatelky. Výklad právní otázky soudem shledala stěžovatelka ústavně nekonformním a nepřípustným. Za protiústavní označila i skutečnost, že se soud vůbec nezabýval konkrétními námitkami k rdousícímu efektu srážky odvodu na stěžovatelku. Dále zdůraznila, že jednání soudu naplňuje znaky odepření spravedlnosti, neboť soud „*nesplnil povinnost udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složit složitě*“, ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Stěžovatelka napadá i závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 - 57, jež krajský soud do svého rozsudku přejal, když podle jejího názoru z uvedeného usnesení rozšířeného

pokračování

senátu vyplývá nemožnost bránit se individuálním dopadům odvodu do její majetkové sféry.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že řízení zastavil, neboť žádost byla právně nepřipustná. Soudní přezkum se má proto zaměřit jen na skutečnosti vedoucí k zastavení řízení. Žalovaný zdůraznil, že nemá zákonné prostředky, jak donutit plátce odvodu ke změně metody srážky na metodu výběru. Ztotožnil se závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 - 57, podle kterého není poplatník oprávněn k podání žádosti o posečkání s úhradou odvodu. Žalovaný odmítl námitku stěžovatelky ohledně nedostatečného zjištění skutkového stavu a uvedl, že z odůvodnění rozhodnutí jednoznačně vyplývají skutečnosti vedoucí k zastavení řízení. Rozsudek krajského soudu není podle žalovaného nepřezkoumatelný ani nezákonný, a proto navrhl kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. V kasační stížnosti stěžovatelka označila důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *„[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.“* Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. *„[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.“*

Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *„[k]asační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.“*

Kasační stížnost není důvodná.

Námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu Nejvyšší správní soud zhodnotil jako nedůvodnou. Krajský soud vysvětlil na 7. straně rozsudku, že ve správním řízení nebyly provedeny důkazy směřující k prokázání rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku, neboť „... žádost nebylo možno v řízení meritorně projednat“. Ze stejného důvodu neprováděl dokazování rdousícího efektu ani krajský soud. Žalovaný i krajský soud podle Nejvyššího správního soudu dostatečně vysvětlili, že stěžovatelkou podané žádosti o posečkání zjevně nebyly právně přípustné, a proto také nebylo nutné provádět

důkazy směřující k prokázání rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku. Nejvyšší správní soud konstatuje, že se krajský soud vypořádal s námitkou nepřezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného a že rovněž přezkoumal důvody zastavení řízení. Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud neshledal rozsudek krajského soudu nepřezkoumatelným.

Nejvyšší správní soud nepřisvědčil námitce, že v řízeních o žádostech nebylo dostatečně provedeno dokazování zhodnocení rdousícího efektu odvodu na stěžovatelku. Žalovaný se vůbec nemohl věnovat přezkumu konkrétních dopadů odvodu na stěžovatelku, neboť rozhodnutí o zastavení řízení z důvodu podle § 106 odst. 1 písm. b) daňového řádu lze přezkoumat pouze z hlediska naplnění zákonných podmínek k zastavení řízení (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 24. 3. 2005, č. j. 31 Ca 108/2004 - 35, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2004, č. j. 3 Afs 17/2003 - 52). Postup žalovaného aproboval i Ústavní soud např. v nálezu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II ÚS 2216/14, v němž uvedl, že „... Ústavní soud sice ustáleně judikuje, že opomenutí důkazu či nevypořádání důkazního návrhu, respektive námitky nedostatečné důkazní podloženosti výroku, mohou založit protiústavnost napadeného rozhodnutí, to však neplatí za situace, kdy předložené důkazy nemohou mít vliv na samotný výsledek řízení, neboť předmětná řízení vůbec nemohou tyto důkazy hodnotit.“

K námitce nesprávného právního posouzení otázky přípustnosti žádosti stěžovatelky Nejvyšší správní soud uvádí, že žádost o posečkání při sražení odvodu, podaná ve smyslu § 156 odst. 1 a) a c) daňového řádu poplatníkem odvodu, je právně nepřípustná. Jedná se o podání, pro jehož vyřízení není v současném právním řádu právní opora. Uvedené potvrzuje i Ústavní soud v nálezu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, v němž uvedl že „[n]a sražení odvodu institut posečkání z povahy věci uplatnit nelze.“

K námitce stěžovatelky, že orgány finanční správy měly vyvinout takový koordinovaný postup, který by jí zajistil přístup k institutu posečkání, zdejší soud již dříve v usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 - 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, zdůraznil, že „[d]ává-li zákon o podpoře plátců na výběr, zda solární odvod srazí, či vybere, pak je nemyslitelné, aby byl plátcem, pod jehož majetkovou odpovědností je solární odvod do státního rozpočtu odváděn, nad rámec zákona nucen místo metody srážky zvolit metodu výběru. Posečkání úhrady solárního odvodu či jeho rozložení na splátky tak není bez souhlasu plátce za stávající zákonné úpravy možné.“ Jelikož zde nebyl dán souhlas plátce se změnou způsobu úhrady odvodu, nemohly orgány finanční správy žádným způsobem plátce ke změně přinutit.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil s námitkou, že se orgány finanční správy a krajský soud dopustily odepření spravedlnosti. Zdejší soud odkazuje na své dřívější usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 - 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, v němž byl vysloven závěr, že „[n]ejpřílehavějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce je za stávající právní úpravy institut prominutí daně.“ K odepření spravedlnosti nemohlo dojít za situace, kdy právní řád nabízí prostředky obrany proti rdousícímu efektu odvodu, a to prostřednictvím institutu žádosti o prominutí. Ke závěrům obsaženým v usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 - 57, publ. pod č. 3000/2014 Sb. NSS, se vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 1.

pokračování

2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14, v němž dovodil, že „...obecné soudy nepopřely již dříve Ústavním soudem vyslovenou možnost žádat při "rdousícím" efektu o zmírnění následků "solárního odvodu". Ve svých rozhodnutích pouze upřesnily, jakým postupem se lze těchto eventuálních nároků domáhat, a podrobně uvedly, z jakých důvodů byl dosavadní postup výrobců elektrické energie z fotovoltaických elektráren chybný.“

Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvodem pro zrušení rozsudku krajského soudu či rozhodnutí žalovaného nemůže být ani skutečnost, že rozhodnutí ministra financí ve smyslu § 260 daňového řádu nebylo dosud vydáno, neboť tato skutečnost nezakládala orgánům finanční správy oprávnění v rámci řízení o stěžovatelských žádostech o posečkání odvodu posoudit konkrétní dopady odvodu do majetkové sféry stěžovatelky.

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a odst. 3 věty první ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný požadoval paušální náhradu nákladů ve výši 300 Kč v souvislosti s jedním úkonem právní služby, spočívajícím v písemném vyjádření ke kasační stížnosti, podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný dovodil, že má nárok na paušální náhradu nákladů na základě § 36 odst. 1 s. ř. s. a nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13. K návrhu žalovaného Nejvyšší správní soud konstatuje, že rovnost účastníků řízení podle § 36 odst. 1 s. ř. s. není nikterak narušena, pokud žalovanému správnímu orgánu není v soudním řízení správním, ve kterém měl plný úspěch, přiznána paušální náhrada nákladů řízení. Ve smyslu § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu náleží náhrada hotových výdajů účelně vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby advokátovi, přičemž nedohodnul-li se advokát s klientem na jiné paušální částce, činí tato částka 300 Kč za jeden úkon právní služby. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, „[z]ásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod naplňuje přiznání paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“ A contrario z citovaného nálezu Ústavního soudu vyplývá, že paušální náhradu nákladů nelze přiznat účastníku řízení, pokud by mu paušální náhrada nákladů nepřislušela ani při zastoupení advokátem. Taková situace zcela jednoznačně nastala v nyní posuzované věci. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 - 87, publ. pod č. 1260/2007 Sb. NSS, „(...) v případě, že v soudním řízení správním vystupuje jako účastník orgán veřejné správy v oboru své působnosti, není v zásadě důvodně vynaloženým nákladem, pokud se v takovém řízení nechá zastoupit. (...) Stejně tak Vrchní soud v Praze konstatoval, že povinnost správního úřadu jím vydané rozhodnutí hájit na soudě proti správní žalobě představuje samozřejmou součást povinností plynoucích z běžné správní agendy. Nelze proto spravedlivě žádat na žalobci, aby hradil náklady, vzniklé tím, že správní úřad udělil k zastupování plnou moc advokátovi (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 1. 1998, č. j. 6 A 90/96 - 23).“ Ve smyslu citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu by žalovanému nemohla být přiznána

paušální náhrada nákladů, pokud by byl zastoupen advokátem, a proto mu tato náhrada nemůže být přiznána ani v případě, že zastoupen není. Žádný z účastníků řízení tedy nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2015

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu